

<!-- /* Style Definitions */ p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal {mso-style-parent:""; margin:0cm; margin-bottom:.0001pt; mso-pagination:widow-orphan; font-size:12.0pt; font-family:"Times New Roman"; mso-fareast-font-family:"Times New Roman";} p {mso-margin-top-alt:auto; margin-right:0cm; mso-margin-bottom-alt:auto; margin-left:0cm; mso-pagination:widow-orphan; font-size:12.0pt; font-family:"Times New Roman"; mso-fareast-font-family:"Times New Roman";} @page Section1 {size:595.3pt 841.9pt; margin:70.85pt 70.85pt 70.85pt 70.85pt; mso-header-margin:35.4pt; mso-footer-margin:35.4pt; mso-paper-source:0;} div.Section1 {page:Section1;} -->

505. MEKTUP

MEVZUU: a) Vücudi taayyün-ü evvelin tahkiki.

b) Habib, Halil, Kelim taayyünlerinin mebdeleri arasındaki fark. Onlara salât ü selâm.

NOT: İmam-ı Rabbani Hz. bu mektubu, Hazret-i Mahdumzade Hacı Muhammed Said'e yazmıştır.

***

Yüce Sübhan Hakkın fazlı keremi ile sonunda keşfolunan yüce mukaddes Hazret-i Zat'ın taayyün-ü evvelidir.

Bu Hazret-i Vücudun taayyünüdür. Bütün eşyayı ihata etmiştir. Bütün zıdları bir araya getirmiştir. Sırf hayırdır. Bereketi çoktur. Hatta bu Taife-i Aliyye'den pek çok mesayih onun için:

-Aynen, zat, diye anlatmışlardır. Yüce Zat üzerine fazladan bir şey olmasını da men etmişlerdir.

Onda tam bir incelik ve tam bir letafet vardır. O kadar ki, her şahsın gözü onu kavrayamaz. Asıldan da ayırd etmeye gücü yetmez.

Üstte anlatılan manadan ötürü; onun taayyünü, bu zamana kadar gizil kalıp mütaayyinden ayırd edilmemiştir. Birçokları da, onu Allah sanıp ona kulluk etmişlerdir. Onun dışında bir matlub ve mabud da aramamışlardır.

Yine onu, harici eserler için bir mebde bilmişlerdir. Yine onu, günlük hadiseleri oluşturan zannetmişlerdir.

Bu temyiz, yani Hakkı hak olmayandan ayırd etmek; bir devlettir ki, bu son gelen Aciz Miskin için saklanmıştır.

Mabud olanı, mabud olmayandan atmak işi, enbiyadan kalan bir hissedir. Onların sofrası sakıntılarından toplanıp alınandır.

Bir ayet-i kerime meali:

"Allah'a hamd olsun ki; bizi buna hidayet eyledi. Allah bize hidayet etmeseydi; bulamazdık. Rabbimizin resulleri gerçeği getirdi."(7/43).

Şu dahi keşfolundu ki: Bu vücudi taayyün-ü evvel, Halilülrahman'ın terbiyesine gelmiştir (Rabbidir). Taayyün mebdei ve hulletinin taayyünüdür.

Yine keşfolundu ki: Bu taayyünün en şerefli parçası olan merkezinde asla pek yakınlık nisbeti vardır. Yani diğer cüzler arasında... Ve bu Halilullah terbiyesine

gelir (yani Rabbıdır). Taayyün mebdei olup mahabbeti-nin de taayyünüdür. Ona ve bütün peygamberlere salât ü selâm.

***

Burada şöyle bir soru sorulabilir:

-Bu taayyün-ü evvel, Halil'in terbiyesine gelen (rabbi) olunca, Resulullah (sav) Efendimizin:

"Allah'ın ilk yarattığı nurumdur"; hadis-i şerifindeki mana nedir?

Bunun için şu cevabı veririm:

-Dairenin merkezi, daire cüzlerinin en ileri olanıdır. Sonra, cüz'ün külle tekaddümü vardır. Bunun için, Resulullah (sav) Efendimizin:

"Nurum..."; diye anlattığı, zaruri olarak, hepsinden ileridir.

Dairenin merkezi, her ne kadar daireden bir cüz, daire dahi onun bir küllü ise de; lâkin o öyle bir cüzdür ki, küllün sair cüzleri ondan neş'et etmiştir. Çünkü daireyi ihata eden bütün cüzler, o dairenin merkezi olan cüz'ün zılâlidir. Eğer bu cüz olmasaydı; dairenin ne ismi olurdu; ne de resmi...

***

Üstte anlatılan manalardan vuzuha kavuştu ki:

Hazret-i Halil'in terbiyesine gelen (rabbi) ve onun taayyün mebdei, o taayyünü-ü evveldir.

Taayyün-ü evvelin menşei olan cüz, merkez olarak, o daire cüzlerinin en şerefli de Hazret-i Hatemü'r-rüsül Resulullah (sav) Efendimizin terbiyesine gelmiştir (Rabbidir). Ve onun taayyün mebdeidir. Böyle olunca, her şeyin daha ilerisinde bulunan, Hatemü'n-nübüvvet Resulullah (sav) Efendimizin hakikatidir. Sonrakilerin zuhur menşei dahi yine odur. Bu mana icabıdır ki; kudsi hadiste, Habibullah şanında şöyle varid olmuştur:

"Sen olmasaydın, eflâki yaratmazdım. Rübubyeti izhar eylemezdim."

Hatemü'r-rüsül Resulullah (sav) Efendimizin taayyün mebdei, Halil'in (as) taayyün olan taayyün-ü evvel dairesinin merkezi olduğuna göre; hiç şüphe yok ki, menşei mahabbet olan Velâyet-i Muhammediye; menşei hüilet olan Velâyet-i Haliliye'nin merkezi olur.

Velâyet-i Haliliye daha evvel olmasına rağmen Velâyet-i Muhammediye ile yüce mukaddes Hazret-i Zat arasında bir engel ve hail olamaz. Zira daire merkezinin, daire üzerine zati sebkatı vardır. Halef, selefe hail olamaz; iş aksinedir.

***

Bu daire merkezinin sebkatı ve yakınlığı için bir başka tevil de şöyledir;

dinle:

Merkez olan bu noktada, seyre her ne miktar dalınır ise, muhib mahubdan ayırd edilir. Yani hasılı mahabbet olan noktadan. Merkezi mahubiyet, çevresi mahibbiyet dairenin de sureti zuhur eder.

O muhebbiyet, Velâyet-i Museviye'nin mebdeidir.

O mahubiyet ise, Velâyet-i Muhammediye'nin mebdeidir. Onun sahibine salât ve selâm olsun.

Merkezi mahubiyet olan bu daire, merkezi mahabbet olup daire olan mahabbetten daha ileri ve Hazret-i Zat'a daha yakındır. Zira merkezin bir ileriliği ve yakınlığı vardır, bunlar dairede yoktur.

Durum yukarıda anlatıldığı gibi olunca; Velâyet-i Muhammediye daha ileri ve daha yakındır.

Velâyet-i Muhammediye'nin ileri (sebkatı) için bir başka mana vardır. Bunu da dinle...

Sübhan Hakkzın fazlı ile mahubiyet olan bu merkezde seyir derinliğine girildikçe; bu merkeze bir daire sureti arız olur. Onun merkezi dahi, sırf mahubiyet gösterir. Onun çevresi dahi, muhabbiyetle karışık mahubiyet olarak zuhur eder. Bu da, Resulullah (sav) Efendimize tebaiyet olarak, onun ümmeti fertlerinden bir ferdin nasibidir. Hatta, Velâyet-i Museviye'ye dahi tebaiyetle... Bu dahi, dairenin çevresine (muhitine) münasip bir şekilde olur.

Üstte anlatılan mana icabı olarak, şöyle denmiştir:

-Velâyet-i Muhammediye, bütün vakitlerde merkezidir. Muhibbet keyfiyeti dahi, bu velayetin bereketi ile olmaktadır. İkinci merkez, ancak onunla imtizaç etmesi ile daire olmuş ve bundan dahi bir başka merkez zuhur etmiştir.

Şunun bilinmesi yerinde olur ki, bu üçüncü merkez, muameleye çok terakki getirmiştir. Ve onu, en yakından daha yakın eylemiştir.

Bir mısra:

Ne zorluğu o iste, olunca keremlilerle...

Bu sırlardan ve dakik manalardan, bu mana üzerine daha ziyade ne izhar edilebilir ki, taayyün-ü evvel ötesinde, bundan daha çok ne söylenip beyan edilebilir!.. Halbuki taayyün-ü evvel ötesi bir şey yoktur. Varsa da, onun bir veya iki vasıtalı olarak bir cüz'ü veya cüz'ünün cüz'üdür. Bu dahi, keşfi nazarda taayyün-ü evvelden birkaç merhale uzaktır. Matluba dahi, ondan birkaç merhale yakındır.

***

Burada şöyle bir soru sorulabilir

-Hangi kemal ki, cüz'e müyesser olmuştur; külle dahi müyesser olur. Zira kül; başka cüzlerle beraber, o cüzden ibarettir. Mana böyle olunca, küllün dışında, o cüz için sebkat husulünün ve yakınlığının manası nedir?

Bunun için Őu cevabı veririm:

-O kemal ki, cüz için asaleten hasıl olur; o kemal kül için dahi, cüz'e tebaiyeti ile hasıl olur.

Őüphesiz, asalet için bir sebkat vardır ki; bu tebaiyet için yoktur. Aslın bir yakınlığı vardır ki; bu yakınlık fer için yoktur.

Mana üstte anlatıldığı gibi olunca, dairenin merkezi, kıdem itibarı ile, daha ileri olmuş ise, yani kendine mahsus olan kemalâtında, bunun yeri vardır.

Bu cevabın bir başka tahkiki şöyledir:

Cüz'ün kemali; ancak o kemal, cüz'ün asli mahiyetinden neş'et etmekte ise külle sirayet eder. Amma o kemal, mahiyetinin inkılabından sonra cüz'e arız olmuş ise, o kemalin külle sirayet etmesi lâzım gelmez. Zira o cüz; mahiyetinin inkılabından sonra, o kül için cüz olarak kalmaz ki, ondaki kemal sirayet etsin.

Bir misal olarak şöyle anlatabiliriz:

Bir gümüş cüz, iksir ameliyesi ile altın haline getirildiği zaman; gümüş cüz mahiyetinden çıkıp altın mahiyetine inkılab eder. Artık altınlaşan bu parça (cüz) için:

-Altın haline gelen bu parçanın kemalâtı, kendisinin küllü olan gümüşe sirayet eder, denmesi mümkün olmaz.

Bu cüz, inkılâptan sonra, o gümüş için bir cüz olarak kalmaz ki, kemalâtı sirayet etsin.

Bu manayı anla; içinde bulunduğumuz marifeti ona göre kıyasla.

***

Burada şöyle bir soru sorulabilir:

-Vücudi taayyün-ü evvelin hariçte bir vücudu var mıdır? Yahut yalnız ilmi bir sübut mudur? Halbuki, bu iki şıktan her ikisi de sahih değildir. Zira, o büyükler katında, haricen Zat-ı Vahidden başka yoktur. Taayyünat ve tenezzülatın, zahirde ne ismi vardır; ne de resmi. Şayet ilmi sübuta kail olsak, lâzım gelir ki, taayyün-ü ilmi ondan ileri buluna... Bu dahi, mukarrer mananın hilâfınadır.

Bunun için şu cevabı veririm:

-O, işin aslında sabittir, isterse, ilim ötesinde onun sübutu olduğu manasına:

-Harici sübut... densin. Bunun da yeri vardır.

Doğruyu ilham eden Sübhan Allah'tır.

